

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 7.Pf.20.518/2023/7/II.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű (I. rendű felperes címe)

II.r. felperes II. rendű (II.r. felperes címe)

A felperesek képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: név ügyvéd)

(ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes címe)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos neve kamarai jogtanácsos

(alperes címe)

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 35.P.21.991/2022/24.

A fellebbezést benyújtó fél: I. rendű felperes, alperes

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint megváltoztatja:

- az I. rendű felperesnek megítélt nem vagyoni kártérítés összegét 17.750.000 (Tizenhétmillió-hétszázötvenezer) forintról 15.750.000 (Tizenötmillió-hétszázötvenezer) forintra leszállítja azzal, hogy ebből az összegből 15.000.000 (Tizenötmillió) forint után 2023. július 6. napjától a kifizetés napjáig tartozik az alperes a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot megfizetni;
- kötelezi az alperest, hogy – 15 napon belül – fizessen meg az I. rendű felperesnek 709.875 (Hétszázkilencezer-nyolcszázhetvenöt) forintot és annak 2019. szeptember 15. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatát;
- kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 2023. június 1. napjától kezdődően minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 10.875 (Tízezer-nyolcszázhetvenöt) forint járadékot;
- az elsőfokú perköltség összegét az I. rendű felperes vonatkozásában 2.730.500 (Kétmillió-hétszázharmincezer-ötszáz) forintról 2.738.800 (Kétmillió-hétszázharmincnyolcezer-nyolcszáz) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg – 15 napon belül – az I. rendű felperesnek 262.795 (Kétszázhatvankétezer-hétszázkilencvenöt) forint plusz áfa összegű, a II. rendű felperesnek 43.750 (Negyvenháromezer-hétszázötven) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg 834.910 (Nyolcszázharmincnégyezer-kilencszáztíz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állami adó és vámhatóság 132000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára; a le nem rótt 160.000 (Százhatvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] személy1 (üzembentartó) 2014. január 13-án 17 óra 40 perc körüli időben az általa vezetett rendszám1 forgalmi rendszámú személygépkocsival a település út neve úton a belső forgalmi sávban haladva közlekedett terület neve felől az híd neve irányába. A út neve út-út neve2 út kereszteződésen való áthaladását megelőzően a jelzőlámpa zöldről váltott, a vele azonos irányban, a középső sávban haladó frsz.-ú forgalmi rendszámú személygépkocsi vezetője, személy2 a fényjelző készülék pirosra váltását észlelve megállt. A sötét ruhát viselő I. rendű felperes ugyanebben az időben, a út neve úton, a gyalogátkelőhelytől számítottan az rendszám1 forgalmi rendszámú személygépkocsi haladási irányát tekintve a gyalogátkelőhely távolabbi végétől 1,8 méterre, futva, megközelítőleg 10 km/h sebességgel, ferdén, a jelzőlámpa piros-tilos jelzése ellenére, a gépjárműforgalom ellenőrzése nélkül, a gyalogátkelőhelytől távolodva kezdte meg az áthaladását. Az I. rendű felperes már két sávon áthaladt, amikor a legbelső sávban közlekedő rendszám1 forgalmi rendszámú személygépkocsi vészfékezés alkalmazása ellenére elgázolta.

[2] A baleset idején az rendszám1 forgalmi rendszámú gépjármű üzembeartója az alperesnél rendelkezett érvényes felelősségbiztosítással.

[3] A baleset helyszínén rendőri intézkedés történt. A Rendőrkapitányság 2014. április 2-án kelt, 01803/188-11/2014. szabs. számú határozatával az üzembeartóval szemben az eljárást megszüntette, az I. rendű felperest pedig a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt figyelmeztetésben részesítette. A döntés indokolása szerint az eljárás adatai alapján kétséget kizáró módon nem bizonyítható, hogy az üzembeartó szabálysértést követett el. A nem elsőbbségi helyzetben közlekedő I. rendű felperes vonatkozásában azonban megállapítható volt, hogy cselekményével megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 8. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt kötelezettségét.

[4] A szabálysértési hatóság határozatával szemben előterjesztett panasz folytán eljáró Ügyészség a 2014. július 1-jén kelt, B.VI-VII.K.5619/2014/1-I. számú határozatával nyomozást rendelt el közúti baleset gondatlan okozása bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt. A Rendőrkapitányság Baleseti Osztálya a 2015. június 29-én kelt, 01000/1639-62/2014.bü. számú határozatával a nyomozást megszüntette, ugyanis az adatok alapján kétséget kizáró módon nem volt megállapítható a bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásától sem volt eredmény várható. A határozat indokolása szerint az üzembeartó terhére a KRESZ 9. § (4) bekezdése c) pontjában írtak megszegése nem igazolható,

figyelemmel arra, hogy a jelzőlámpa előtt biztonságosan már nem, csak vészfékezéssel állhatott volna meg. A vészhelyzetet a szabálytalanul közlekedő gyalogos hozta létre azzal, hogy a jelzőlámpa piros-tilos jelzése ellenére kezdte meg az átkelést futva, ráadásul a kijelölt gyalogos átkelőhely után. A gépkocsivezető a 60 km/h sebességet nem lépte túl, az elütést – a tőle elvárható – erős fékezéssel 44-48 km/h sebességről lehetett volna elkerülni, illetőleg sem észlelési, sem cselekvési késedelem nem terheli.

[5] A baleset következtében az I. rendű felperes súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett el – többek között – a koponyaboltozat, az arc és agykoponya többszörös törését, traumás agyállományi vérzést, traumás agyvizenyőt, a medence többszöri törését, csigolya- és végtagtörést, kétoldali tüdőzúzódást.

[6] Az I. rendű felperest a kiérkező mentők a kórház1ba szállították, ahol egészségügyi beavatkozást végeztek el rajta, gépi lélegeztetésen tartották; szedálták, fájdalomcsillapítót kapott. 2014. március 3-án a Gerincsérültek Osztályára került, ahonnan pszichés állapota miatt 2014. június 25-én a kórház2 Pszichiátriai Osztályára helyezték át. 2014. december 29-i otthonába bocsátását követően a testvéréhez, a II. rendű felpereshez költözött, aki gondozta, ellátta.

[7] Az I. rendű felperes a továbbiakban több kórházban is neuropszichológiai és fizioterápiás kezeléseket részesült; fekvő betegként a testvére, a II. rendű felperes rendszeresen – míg a külföldön élő édesanyja, a III. rendű felperes időközönként – látogatta, részére különböző ingóságokat vásárolt, fedezte a kórházba történő szállításával felmerült költségeket.

[8] Az I. rendű felperesnél a Fővárosi Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve 75%-os pszichiátriai és 25%-os mozgásszervi rész-egészségkárosodást, 81%-os össz-szervezeti egészségkárosodást véleményezett.

[9] Kormányhivatal 2021. június 15-én kelt felülvizsgálati orvosszakértői véleménye az I. rendű felperesnél 70%-os pszichiátriai és 20%-os mozgásszervi, 76%-os össz-szervezeti egészségkárosodást véleményezett, megállapítva, hogy organikus károsodása, a kognitív részfunkciók közép súlyos deficitje fennáll, önálló életvitelre, önmagáról való gondoskodásra képes, a szociális helyzetekben való tájékozódása közép súlyos mértékben csökkent, a foglalkoztatása – kizáró és korlátozó tényezők figyelembevételével – folyamatos támogatással történhet.

[10] Az I-III. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a baleset következtében az I. rendű felperesnek sérült a testi épséghez és az egészséghez való joga, valamint vagyoni és nem vagyoni kártérítésre támasztottak igényt.

[11] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereseti kérelmek elutasítását kérte, azok jogalapját, az üzem bentartó baleset bekövetkezéséért fennálló kárfelelősségét vitatta. Arra hivatkozott, hogy a balesetért kizárólag az I. rendű felperest terheli felelősség.

[12] Az elsőfokú bíróság a 122.P.24.652/2016/39. számú rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes 50% erejéig felelősséggel tartozik a 2014. január 13-án a település, út neve úton történt közúti közlekedési balesettel okozati összefüggésben az I. rendű felperesnél bekövetkezett személyi sérülés miatt az I-II. rendű felpereseket ért vagyoni károkért.

[13] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítélete ellen az I-II. rendű felperesek és az alperes fellebbezést terjesztett elő.

[14] A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.21.315/2017/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a per újabb tárgyalását és újabb határozat hozatalát elrendelve. Határozata indoklásában kifejtette: az ítélet teljességének elvéből következően nincs lehetőség arra, hogy a bíróság egy káreseményből eredő egyes kárfajták jogalapja tekintetében hozzon közbenső ítéletet.

[15] A megismételt eljárás során a III. rendű felperes elhunyt, a jogutódjai – 1/2-1/2 arányban – az I-II. rendű felperesek.

[16] Az I-II. rendű felperesek – a III. rendű felperes jogutódjaiként is – fenntartott keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a baleset következtében az I. rendű felperesnek sérült a testi épséghez és egészséghez való joga, valamint vagyoni és nem vagyoni kártérítésre támasztottak igényt.

[17] Az alperes érdemi ellenkérelmében változatlanul a kereseti kérelmek elutasítását kérte, a követelések jogalapját, az üzem bentartó baleset bekövetkezéséért fennálló kárfelelősségét vitatta. Hivatkozása szerint a büntetőeljárásban lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás eredménye szerint a balesetért kizárólag az I. rendű felperest terheli felelősség.

[18] Az elsőfokú bíróság a 35.P.20.843/2020/37. számú ítéletével a kereseti kérelmeket elutasította, azzal az indokolással, hogy az üzem bentartó mentesül az objektív felelőssége alól, mert a kárt az I. rendű felperes elháríthatatlan közrehatása idézte elő.

[19] Az I-II. rendű felperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.20.246/2022/3/II. számú rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az I-II. rendű felpereseknek fennáll az a joga, hogy a 2014. január 13-án a település, út neve úton történt közúti közlekedési balesettel okozati összefüggésben az I. rendű felperes egészségkárosodásából eredő nem vagyoni káraik, továbbá 50%-os arányban vagyoni káraik megtérítését követeljék az alperestől; a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta.

[20] Határozata indokolásában kifejtette: a szakértői bizonyítás eredménye alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan a közúti közlekedés szabályainak üzemben tartó általi megszegésének hiánya, amely a kárfelelősség alóli sikeres kimentését kizárja. Az I. rendű felperes a KRESZ szabályainak a megszegésével a baleseti veszélyhelyzet kialakulásában közrehatott, a baleset bekövetkezéséért az alperessel azonos mértékben felelős.

[21] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Pfv.III.21.202/2022/9. számú közbenső ítéletével a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálati kérelemmel és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott közbenső ítéleti rendelkezését hatályában fenntartotta.

[22] A kártérítés összecszerűsége tárgyában folytatódó eljárásban az I-II. rendű felperesek – a III. rendű felperes jogutódjaiként is – fenntartott pontosított keresetükben nem vagyoni és vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest.

[23] Az I. rendű felperes – 3.000.000 forint alperesi teljesítés beszámításával – 22.750.000 forint nem vagyoni kártérítés; vagyoni kárként – az 50 %-os közrehatását figyelembe véve – dologi kár, kórházi látogatás, háztartási kisegítő költségére mindösszesen 199.076 forint; eltérő étkezés, gondozás, háztartási kisegítés, közlekedési kíséret, gyógyszer, rehabilitáció, keresetvesztés címén mindösszesen 9.281.325 forint lejárt, valamint a jövőre nézve mindösszesen havi 137.950 forint költségpótló és keresetpótló járadék, továbbá a kárösszegek törvényes mértékű késedelmi kamatára támasztott igényt.

[24] A II. rendű felperes 3.750.000 forint nem vagyoni kártérítés; vagyoni kárként – az I. rendű felperes 50 %-os közrehatását figyelembe véve – kórházi ingóságok, kórházi látogatás, figyelmességi csomag, közlekedési kíséret, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz költségeként mindösszesen 337.091 forint és ezen kárösszegek törvényes mértékű késedelmi kamatára tartott igényt.

[25] Az alperes érdemi ellenkérelmében az I. rendű felperes saját jogán követelt nem vagyoni kárát eltúlzottsága okán, a II. rendű felperes saját jogán és az I-II. rendű felperesek jogutódként követelt nem vagyoni kárát jogalapjában és összecszerűségében egyaránt vitatta.

[26] A vagyoni kárigényeket – a dologi kár és kórházi látogatás költsége kivételével – részben vagy egészében vitatta. Állítása szerint nem bizonyított a költségek, illetőleg a

keresetvesztesség felmerülése, illetőleg az összecszerűségük és a baleset bekövetkezésével való okozati összefüggésük sem.

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 26.499.267 forintot és annak egyes részösszegei után eltérő – 17.750.000 forint nem vagyoni kártérítés után a baleseti – időponttól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; 2023. július 1-től minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 68.430 forint költségpótló és 58.645 forint keresetpótló járadékot; a II. rendű felperesnek 4.017.091 forintot és ezen összegből 3.750.000 forint nem vagyoni kártérítés után a baleset időpontjától, 267.091 forint után 2014. október 1. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította és az alperest az I. rendű felperes részére 2.730.500 forint, a II. rendű felperes részére 444.500 forint perköltség, az állam javára 1.500.000 forint eljárási illeték és 1.011.635 forint szakértői költség megfizetésére kötelezte.

[28] Határozata indokolásában rögzítette, hogy a fenntartott kereseti kérelmek jogalapja a jogerős közbenső ítélettel megállapítást nyert; az alperes a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése, 340. § (1) bekezdése, 346. § (1) bekezdése és 355. § (1), (3) és a (4) bekezdései, valamint a kötelező gépjármű felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 27. §-a alapján köteles megtéríteni a perbeli balesetből az I-III. rendű felpereseket ért nem vagyoni és vagyoni károkat.

[29] Az elsőfokú bíróság kifejtette: a nem vagyoni kártérítésnél nincs helye kármegosztásnak, de a kárösszeg mérlegelése során figyelembe kell venni a károsult közrehatását.

[30] Az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye elbírálása körében értékelte, hogy a baleset időpontjában 42 éves, egészséges, aktív személy volt, akinek az élete az elszenvedett 81%-os egészségkárosodás miatt gyökeresen megváltozott. Közel egy évig kórházi kezelés alatt állt, törését műtéten kezeltek. Életében a legnagyobb változást a koponya sérülése okozta, amely organikus pszichoszindrómát, utóbbi pedig a személyisége megváltozását eredményezte; nyugtalansága, agresszivitása miatt hónapokon át pszichiátriai osztályon kezelték és hosszabb ideig gondnokság alatt állt. A beszéde meglassult, a hangulata nyomott lett, kritikai készsége zavarodott, az egészségkárosodása okán – amelynek részeként látásromlás is bekövetkezett – munkaképtelenné vált. A baleseti sérülése következtében jelentősen megnőtt a testsúlya, mozgásszervi fájdalmai miatt a mozgása beszűkült, a járása bizonytalan. Életvitelében segítségre szorul, kíséreléssel is nehezen mozdul ki a lakásból, közösségi szabadidős tevékenységei beszűkültek, párkapcsolatot nem, vagy csak rendkívül nehezen tud kialakítani, a gyermekvállalás és a teljes családi élet lehetősége számára elérhetetlenné vált, emellett esztétikai károsodást eredményező orvosi beavatkozások nyomait is viseli. Utalt arra is, hogy az elmúlt egy-két évben az infláció mértéke – köztudomásúan – kiemelkedően magas volt, amely a megélhetés költségeinek kiugró emelkedésével járt, az ítélkezési gyakorlat pedig lehetővé teszi, hogy amennyiben a baleset és az elbírálás időpontjában irányadó ár- és értékviszonyokban jelentős eltérés mutatkozik, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével kerüljön sor a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítására.

[31] Mindezeket értékelve arra jutott, hogy az I. rendű felperest ért hátrányok kompenzálására 20.000.000 forint alkalmas, amelyből levonásba kell helyezni az alperes részéről ideiglenes intézkedés alapján teljesített 3.000.000 forintot.

[32] A II. rendű felperes esetében értékelte, hogy a testvérét a kórházi kezelések során rendszeresen látogatta, majd saját lakásában ápolta és a rehabilitációját támogatta. Az általa nyújtott lelki és fizikai támogatással összefüggésben hangulatzavarai, alvásproblémái keletkeztek, a családi kapcsolatai is megszenvedték ezt az időszakot. Az élete gyökeresen és nagy mértékben negatív irányban változott meg, a korábbi jó kapcsolatuk is diszharmonikussá vált, emiatt szorong, depresszív tünetek jelentkeztek nála. Az életkilátásaira, a jövőképre negatív hatást gyakorol a testvére súlyos balesete és végleges maradványállapota. Az általa elszenvedett hátrányok kompenzálására alkalmas összeget 3.000.000 forintban határozta meg.

[33] Értékelte, hogy a III. rendű felperes is részt vett az I. rendű felperes ellátásában, ugyan nem országon élt, de a balesetet követően rendszeresen hazautazott. Nehezen tudta feldolgozni a lelkileg ránehezedő terhet, fizikai állapota egyre kevésbé engedte meg az aktív gondozási szerepvállalást. Az általa elszenvedett hátrányok kompenzálására alkalmas összeget 1.500.000 forintban határozta meg, amely az I-II. rendű felpereseket mint jogutódokat egymás között egyenlő arányban illeti meg.

[34] Az eltérő étkezéssel összefüggő járadékigény vonatkozásában rögzítette, hogy az orvosszakértői vélemény szerint a töréseket követő 3 hónapig volt indokolt fehérjedús és kalóriadús étkezés, amely a kórházi kezelések során az I. rendű felperes számára biztosított volt. A szakértő igazolta a baleset következtében elszenvedett sérüléseit és azok maradványtüneteit, azt, hogy sport tevékenységet nem végezhet, az életmódja kényszerűen mozgásszegénnyé vált. A tanúvallomás és az I-II. rendű felperesek személyes előadása megerősítette, hogy az I. rendű felperes a balesetet követően fellépett kényszerevés miatt jelentősen meghízott, emiatt az étkezése megváltozott, gyümölcsöt, zöldségfélét eszik, az pedig köztudomású, hogy a tápanyagokban gazdag, kalóriaszegény, súlygyarapodást kevésbé eredményező élelmiszerek drágábbak, mint a pusztán napi szintű energiabevitelt szolgálóak. Ezeket összességében mérlegelve elfogadta, hogy az I. rendű felperesnek 2015. márciusától havi 15.000 forint, 2020-tól havi 18.000 forint élelmiszer többletköltsége merült fel, amely a közrehatása folytán fele részben, havi 7.500 forint, illetőleg 9.000 forint erejéig hárítható át az alperesre. Ennek alapulvételével 2015. március 1-től 2019. december 31-ig 425.250 forint, 2020. január 1-től 2023. június 30-ig 378.000 forint, mindösszesen 803.250 forint lejárt, és 2023. július 1-től véghatáridő nélkül, minden hónap 5. napjáig havi 9.000 forint járadékkövetelést talált megalapozottnak.

[35] A gondozással összefüggő járadékigény vonatkozásában rögzítette, hogy az I. rendű felperes személyes előadása szerint – amelyet alátámasztott a II. rendű felperes házastársának, tanúlnak a tanúvallomása – a gondozását a II. rendű felperes végezte, aki ennek következtében az életmódja, munkarendje átalakítására kényszerült; az elköltözését követően pedig a lakótársai segítik. Az orvosszakértői vélemény szerint a gondozása 2014. december 29. és 2015. január 5. között napi 3 óra, 2015. július 19. napját követően – a maradványtüneteire tekintettel véghatáridő nélkül – napi 1 óra időtartamban indokolt. Az elsőfokú bíróság kifejtette: az I. rendű felperes olyan mértékű kártérítést követelhet, amelyből a haszon összege nélküli díjazással ellentételezett gondozási szolgáltatást meg tudná

vásárolni, ezért elfogadta, hogy az I. rendű felperes a járadék számítása során a cég1 Bt. igazolt díjai 75%-át vette alapul. A közrehatását figyelembe véve 2015. március 1-től május 10-ig havi 10.715 forint, 2015. június 20-tól 2016. december 31-ig havi 10.715 forint, 2017. január 1-től 2019. december 31-ig havi 17.858 forint, 2020. január 1-től 2023. június 30-ig havi 21.430 forint – mindösszesen 1.764.392 forint – lejárt járadékkövetelést, valamint 2023. július 1-től véghatáridő nélkül, minden hónap 5. napjáig havi 21.430 forint járadékkövetelést tartott indokolt, az alperesre ezen a címen áthárítható többletköltségnek.

[36] A háztartási kisegítő költsége vonatkozásában rögzítette, hogy az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes a háztartásában közepesen nehéz és nehéz munkák tekintetében segítségre szorul és a jövőben is csak könnyű munkát tud végezni. Az I-II. rendű felperesek személyes előadása és tanúl tanúvallomása alátámasztotta, hogy a balesetet követően a teafőzésen kívül nem tud házimunkát végezni, bevásárolni, 1 kg súlynál nehezebbet nem emelhet. Nem osztotta az alperes kárenyhítés szükségességére – gurulós bevásárló táska használata, házhoz szállítás igénylése – alapított védekezését. Az I. rendű felperes a balesetet követően hosszabb ideig kórházban volt, ezen időszak alatt nem szorult segítségre, ezért a 2014. január 13-tól 2015. február 28-ig, 2015. június 11-től 2015. június 19-ig tartó időszakra a járadékigénye alaptalan. A takarítások.hu oldal árlistája és a cég2 cég óradíjai alapján az elsőfokú bíróság 2020-ig havi 20.000 forint, 2021-től kezdve havi 25.000 forint összegű járadék követelését nem tartotta eltúlzottnak. Amennyiben az I. rendű felperes csak heti 2 óra takarítást igényelne, amely egyéb kisegítő munkákat nem is tartalmaz, annak a költsége is meghaladná a közrehatására tekintettel fele részben érvényesíthető követelését. Ennek alapulvételével 2015. március 1-től 2015. május 10-ig havi 20.000 forint, 2015. június 20-tól 2020. december 31-ig havi 20.000 forint, 2021. január 1-től 2023. június 30-ig havi 25.000 forint, mindösszesen 2.143.334 forint lejárt, valamint 2023. július 1-től véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig havi 25.000 forint járadékkövetelést ítélt megalapozott követelésnek.

[37] Az elsőfokú bíróság a rehabilitációval összefüggő járadékigényt elutasította, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes a társadalombiztosítás keretén túli szolgáltatások igénybevételét nem igazolta, nem bizonyította, hogy milyen jellegű rehabilitációban vett részt. A jövőre vonatkozó járadékigény tekintetében kifejtette, hogy az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes esetében gyógytorna, gyógyfürdő, masszázs, úszás kúraszerűen indokolt, amelyek társadalombiztosítási támogatással igénybe vehetők.

[38] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű felperes és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

[39] Az I. rendű felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, az alperes kötelezését kérte 709.875 forint lejárt rehabilitációs járadék és annak 2019. július 16-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 2023. június 1. napjától véghatáridő nélkül, előre esedékesen, minden hónap 5. napjáig havi 10.875 forint járadék megfizetésére.

[40] Érvelése szerint a csatolt orvosi iratok, a II. rendű felperessel egyező személyes előadása és tanúvallomás is alátámasztja, illetőleg az elsőfokú ítélet indokolása szerint sem kétséges, hogy a társadalombiztosítás keretein belül igénybe vehető kezeléseket felvette. Az elsőfokú bíróság tévesen figyelmen kívül hagyta, hogy az 5/2004. (XI. 19.) EüM. rendeletben foglaltak szerint a Alapkezelő által támogatott ellátások részben térítéskötelesek, mivel ezekhez az Hivatal csak támogatást nyújt. A követelése az orvosszakértő által indokoltnak tartott és a Alapkezelő által támogatott, évente 2x15 alkalmas kezelések költségeinek megtérítésére irányult, a 2021. szeptember 16-án kelt beadványában részletezettek szerint. A követelése összegének alátámasztására csatolta a TB finanszírozással igénybe vehető gyógyfürdő kezelések 2016. évi díjait (F/16.), a 2018-2021. évi gyógyfürdő árlistákat, valamint a TB támogatással igénybe vehető fürdőgyógyászati kezelésekről szóló tájékoztatót (F/16-2-5.).

[41] Mindezek alapján igazolt, hogy – közrehatását értékelve – 2016. január 1-től 2017. december 31-ig havi 3.875 forint, 2018. január 1-től 2018. december 31-ig havi 6.750 forint, 2019. január 1-től 2019. december 31-ig havi 7.500 forint, 2020. január 1-től havi 10.875 forint költsége merült fel.

[42] Utalt arra, hogy a Kúria precedens értékű határozatában (Pfv.20.121/2014/6.) kimondta: a költségek felmerültét abból a szempontból kell értékelni, hogy az igény alapja megvan-e, indokolt-e a mértéke, ugyanakkor nem bír jelentőséggel, hogy a károsult a kártérítést mire fordítja. A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.765/2012/4. számú ítéletében kimondta: a károkozó teljes kártérítési felelősségéből következik, hogy a megtérítendő költségek mértéke a szükségességétől és nem a károsult tényleges vagyonszökkenésétől függ. A károsultnak bizonyítania kell a káresemény folytán megváltozott körülményeit, a hátrányok kiküszöbölésének módját és költségeit, azonban ezt meghaladó elszámolási kötelezettség nem terheli.

[43] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni – a megítélt nem vagyoni kártérítések és az I. rendű felperesnek eltérő étkezés, gondozás és háztartási kisegítés címén megítélt járadékok vonatkozásában történő – megváltoztatását kérte.

[44] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés elbírálása során nem vette kellő mértékben figyelembe a súlyos sérültek esetében irányadó ítélkezési gyakorlatot, az I. rendű felperes által elszenvedett sérüléseket, az átélt, mai napig fennálló hátrányokat, valamint a jogerős közbenső ítéletben megállapított közrehatását a baleset bekövetkeztében, ezért a megítélt nem vagyoni kártérítések összege eltúlzott [BDT2001. 370., BDT2005. 1285. számú eseti döntés, Fővárosi Ítéltábla 6.Pfv.20.988/2017/6-I. számú ítélet]. Az I. rendű felperes vonatkozásában utalt arra is, hogy az elbíráláskori ár- és értékviszonyok figyelembevétele esetén késedelmi kamat nem jár.

[45] A megítélt nem vagyoni kártérítést az I. rendű felperes esetében 7.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 1.500.000 forintra, a jogutódként támasztott igény esetében 1.000.000 forintra és ezen összegek baleset időpontjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatára kérte leszállítani. Másodlagosan a II. rendű felperesnek saját jogán és a jogutódként megítélt nem vagyoni kártérítés utáni késedelmi kamatfizetési kötelezettség mellőzését kérte.

[46] Álláspontja szerint az I. rendű felperes eltérő étkezési költség miatti lejárt és jövőbeni járadékkövetelése alaptalan, az eltérő étkezés azt a célt szolgálta volna, hogy az I. rendű felperes ne hízzon el, ez azonban mégis bekövetkezett, ebből pedig arra kell következtetni, hogy nem az állított étrendet követte.

[47] Amennyiben az orvosszakértői véleményben megállapított gondozási időszükséglet elfogadható, akkor sem kell a cég 1 Bt. 25%-kal csökkentett díjait alkalmazni, ugyanis a Kúria I. rendű felperes által hivatkozott ítélete nem mondja ki, hogy a cég szolgáltatási árai 75%-át kell a károsultnak megfizetnie. A károsultnak bizonyítania, de legalább valószínűsíteni kell, hogy ez az összeg a piacon megfelelő átlagnak tekinthető, az I. rendű felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A hozzátartozók által végzett gondozási költségekre legfeljebb a mindenkori minimálbér nettó összege számolható el. Az I. rendű felperes közrehatására tekintettel – elfogadva, hogy 2015. június 19. napját követően napi 1 órában szorul gondozásra – a lejárt járadékigénye 812.071 forint erejéig, a havi járadékigénye 14.942 forint erejéig megalapozott.

[48] Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes közepesen nehéz és nehéz háztartási munkák esetében szorul kisegítésre, könnyű munkákat el tud végezni. Ezen járadékigény számítása körében is legfeljebb a mindenkori nettó minimálbér vehető figyelembe. Az elsőfokú bíróság alaptalanul nem osztotta az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettsége elmulasztására alapított érvelését, miszerint a bevásárlás házhoz szállító cég igénybevitelével megoldható lenne. Mindezek alapján mind a lejárt, mind a jövőbeni járadék összegét havi 15.000 forintra kérte mérsékelni.

[49] Az I-II. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben a saját fellebbezésükkel érintett rész kivételével az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték.

[50] Kifejtették: az ítélkezési gyakorlat lehetővé teszi, hogy a nem vagyoni kártérítés az ítélelhozatali ár- és értéviszonyok alapulvételével kerüljön meghatározásra. Az I. rendű felperes balesete 2014. január 13-án következett be, köztudomású, hogy az eltelt közel 9,5 év alatt az ár- és értéviszonyokban jelentős mértékű negatív változás állt be. Téves az alperes érvelése, miszerint az ekként meghatározott nem vagyoni kártérítés után nem jár késedelmi kamat.

[51] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elsőfokú bíróság a mérlegelése során az I. rendű felperes közrehatását kellő mértékben figyelembe vette, amely csupán az egyik releváns értékelési szempont. A szakértői bizonyítás részletesen feltárta, hogy az I. rendű felperes a balesettel összefüggésben rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett el, a káresemény fiatal felnőttként, fizikai és szellemi teljesítőképessége csúcsán következett be. A maradványállapota folytán munkavégzésre, önálló életvitelre alkalmatlanná vált, társas kapcsolatai jelentősen beszűkültek, segítségre szorul, kiszolgáltatottá vált és az állapotában javulás nem várható. A testen esztétikai hátrányt okozó orvosi beavatkozások hegeit viseli, jövőképe negatív irányban változott, veszteség élményét nem tudta feldolgozni, a gyermeknevelési képessége erőteljesen megkérdőjeleződött. A megítélt nem vagyoni

kártérítés alperes által kért leszállítása sérti a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésében foglaltakat. A fellebbezésben hivatkozott ítéletek eltérő tényállású ügyekben születettek.

[52] Az elsőfokú bíróság a II-III. rendű felperesek esetében is megjelölte a mérlegelendő körülményeket, a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása tekintetében számszaki levezetés nem terhelte.

[53] Helytállóan döntött az elsőfokú bíróság az eltérő étkezés miatti járadékigényről, az I. rendű felperes a balesettel összefüggésben elszenvedett agysérülés következtében kényszeres evő lett, amelynek következtében meghízott, azonban a súlyfelesleget éppen a megváltoztatott étrenddel sikerült leküzdenie. A testsúlya a rehabilitációs szakigazgatási szerv vizsgálati időpontjában 57 kg, az igazságügyi szakértő általi vizsgálata időpontjában 53 kg volt, normális testalkatáról az elsőfokú bíróság is meggyőződhetett a tárgyalásokon. A sikeres fogyás és a súlymegtartó táplálkozás lényege, hogy sok gyümölcsöt, zöldséget, halat és szárnyast kell enni, illetőleg csökkenteni kell a szénhidrátbevitelt. Az I. rendű felperes ennek megfelelően étkezik, barna rizst, sok zöldséget, gyümölcsöt és tápszert fogyaszt. Folyamatosan figyelnie kell a táplálkozására, ugyanis a végleges maradványállapota miatt sportolni nem tud, mozgásszegény életmódra kényszerült.

[54] A gondozási járadék részbeni vitatása is alaptalan, a bírói gyakorlat egységes abban, hogy a családtagok által végzett gondozást a károkozó ugyanúgy köteles megtéríteni, mintha azt szolgáltató nyújtotta volna. A Kúria precedens értékű Pfv.21.856/2010/8. számú ítélete kimondja a cég1 Bt. csökkentett óradíjának elszámolhatóságát. Az alperes azt sem bizonyította, hogy van olyan gondozó, aki az I. rendű felperes napi 1 óra gondozását nettó minimálbér szerinti óradíjjal elvégezné. A gondozás ellentételezése nem munkabér, ezért a közterhek levonásának kérdése fel sem merülhet.

[55] A háztartási kisegítő költségét részben vitató fellebbezési érvelés is alaptalan, ellentétes a bírói gyakorlattal. A követelés költségalapú igény, amely nem kizárólag akkor érvényesíthető, ha a károsult fizetett kisegítőt vett igénybe, a családtag által végzett háztartási munka megtérítéséről rendelkezni kell. Az alperes nem igazolta, hogy 2015-2023. években 430-964 forint/óra díjazásért bárki hajlandó elvégezni a háztartásban felmerülő munkákat. Az alperes alaptalanul számol nettó minimálbérrel, a munka ellentételezése nem munkabér, ezért a közterhek levonásának kérdése e körben sem merülhet fel.

[56] Az alperes az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettsége megszegésére is alaptalanul hivatkozott, esetében a házhoz szállítás a bevásárlás kiváltására nem alkalmas, ugyanis az ajtóig szállított termékek elpakolására nem képes. Ennek a vásárlási formának hátulütője, hogy sokszor helyettesítő terméket kell elfogadni, az akciókról lemaradhat, költséggel fenntartható stabil internet szükséges hozzá. Utalt arra, a kárenyhítési kötelezettségnek határt szab a józan gazdasági megfontolás, valamint az, hogy annak teljesítése ne jelentsen a károsult számára aránytalanul nagy terhet. A bevásárlás egyébként a háztartási munkának csupán egyik szegmense, a házhoz történő szállítással kiváltása sem indokolná a megítélt járadék havi 15.000 forintra történő leszállítását.

[57] Az I. rendű felperes a szakértői bizonyítás szerint közepesen nehéz és nehéz háztartási munkák tekintetében segítségre szorul, ugyanakkor esetében egy egészséges embernek

könnyű háztartási munkák közepesen nehéznek vagy nehéznek minősülnek; a bal vállmozgása beszűkült, nem tud hajolni, állni, guggolni, lépcsőzni, létrázni, így a vásárlás, a pakolás, a főzés, a vasalás olyan munkák, amelyekre egyedül nem képes. A cég1 Bt. és más szolgáltatók díjai azt támasztják alá, hogy a mosás, vasalás, főzés, bevásárlás óradíja 1.800-2.000 forint, a lakástakarítás óradíja 1.600-3.500 forint között mozog, amely 2021-ben 4.000-6.000 forint/óradíjra emelkedett, ezek figyelembevételével a megítélt kárösszeg nem eltúlzott.

[58] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű felperes keresetét részben elutasító rendelkezését – a lejárt és jövőbeni rehabilitációs járadékkövetelés elutasítása kivételével –, a II. rendű felperes keresetét részben elutasító rendelkezését, valamint az alperest nem vagyoni és vagyoni kártérítésre kötelező rendelkezéseit – a fellebbezésével vitatott marasztalások kivételével – nem érintette, figyelemmel arra, hogy a határozat e körben – fellebbezés hiányában – a régi Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett.

[59] Az I. rendű felperes fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése részben alapos.

[60] A Fővárosi Ítéltábla a jogerős közbenső ítéletével – amelyet a Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozott közbenső ítéletével hatályában fenntartott – a régi Pp. 213. § (3) bekezdése alkalmazásával – a továbbiakban nem vitatható módon – megállapította, hogy az I-II. rendű felpereseknek fennáll az a joga, hogy a perbeli közlekedési balesettel okozati összefüggésben az I. rendű felperes egészségkárosodásából eredő nem vagyoni káraik, továbbá 50%-os arányban vagyoni káraik megtérítését követeljék az alperestől.

[61] A jogerős közbenső ítélet alapján a kárösszeg megállapítása tárgyában folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének utolsó fordulata szerinti kárigényt annak figyelembevételével kellett elbírálnia, hogy a nem vagyoni kártérítés jogintézménye arra szolgál, hogy a személyiségi jogi sérelem következtében a károsultnál bekövetkezett hátrányt, az életminőségében beállt negatív irányú változást pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, a nem vagyoni kártérítés intézménye speciális a kárfelelősség körén belül, ugyanis nem azonos nemű az okozott sérelemmel: nem vagyoni jellegű sérelmet orvosol vagyoni eszközökkel. A személyiséget ért kár ténylegesen megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő, az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja – a kártérítés – a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása ezért nem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül tekintettel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak az életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni az ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

[62] A Fővárosi Ítéltábla a közbenső ítélete indokolásában már rámutatott: a baleseti veszélyhelyzetet előidéző I. rendű felperes az alperessel azonos, 50%-os mértékben felel a balesetből eredő vagyoni kárai bekövetkezéséért, viszont a nem vagyoni kárigények tekintetében százalékos megosztásra nincs lehetőség, a felróható közrehatását a terhére – a régi Pp. 206. § (3) bekezdésében előírt mérlegeléssel –, ezen kártétel összegét csökkentő tényezőként kell figyelembe venni. A kármegosztást kizáró döntés állandó bírói gyakorlatban [BDT2009. 1958., BDT2005. 1285.] kifejezésre juttatott jogpolitikai indoka az, hogy nem vagyoni hátrány bekövetkezése esetén nincs olyan összecsúszóan kifejezhető kár, amellyel kapcsolatban a kár egy részének a károsultra áthárítása a felróható, közreható magatartása miatt szóba jöhetne.

[63] Az alperesnek az I. rendű felperes javára a saját jogán megítélt nem vagyoni kártérítés csökkentését célzó fellebbezési érvelés részben helytálló.

[64] Az elsőfokú bíróság nem kellő nyomatékkal értékelte, hogy a káresemény bekövetkezéséhez vezető okfolyamatot az I. rendű felperes indította el; a közlekedési veszélyhelyzet és a baleset elkerülhető lett volna, amennyiben magatartásával nem sérti meg a KRESZ 8. § (2) bekezdés c) pontjában, 21. § (5) és (6) bekezdéseiben foglaltakat; kellő körültekintéssel, a kijelölt gyalogosátkelőhelyen és a fényjelző készülék zöld jelzésére kezdi meg az úttesten áthaladását.

[65] Ugyanakkor az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes baleset következtében elszenvedett fizikai és pszichés sérüléseit, az életvitele minden tekintetben rendkívül kedvezőtlen megváltozását, a magas össz-szervezeti egészségkárosodása mértékét helytállóan vette figyelembe, az ettől eltérő álláspontját az alperes a fellebbezésében nem indokolta.

[66] Az elsőfokú bíróság a mérlegelése során alappal tért el a balesetkori ár- és értékviszonyoktól is. A teljes kártérítés elve, a régi Ptk. 355. §-a, 360. § (1) és (2) bekezdései és 301. §-a azt a célt szolgálják, hogy a károsult olyan helyzetbe kerüljön, mintha a károsodás nem következett volna be. Az ítélkezési gyakorlat a kártérítés reparatív funkciójának érvényesülése érdekében lehetővé teszi a kárigény elbírálásakor ár- és értékviszonyok figyelembevételét, amennyiben azok a károkozásakor ár- és értékviszonyokhoz képest jelentősen módosultak. Ebben az esetben azonban a kártérítés után az elbírálásától kezdődően és nem visszamenőlegesen, a károkozás idejétől követelhető késedelmi kamat.

[67] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntését felülmérlegelve az I. rendű felperes által elszenvedett nem vagyoni hátrány jellege, az életkörülményei jelentős negatív megváltozása, az ezek előidézésében közrejátszott szabályszegő magatartása, valamint a követelés elbírálásakor ár- és értékviszonyok figyelembevételével indokoltnak tartotta a kisebb mértékben túlszámított 20.000.000 forint helyett a részére saját jogán járó nem vagyoni kártérítés összegét 18.000.000 forintban megállapítani, az alperes marasztalását – a már teljesített 3.000.000 forint beszámításával – 15.000.000 forintra és annak az elsőfokú ítélet meghozatalától járó törvényes mértékű késedelmi kamatára leszállítani.

[68] A Fővárosi Ítéltábla a II. rendű felperesnek a keresettel egyezően megítélt 3.000.000 forint és az I-II. rendű felpereseknek jogutódlásuk alapján személyenként megítélt 750.000 forint nem vagyoni kártérítés leszállítását viszont nem látta indokoltnak, az előterjesztett igények kárkori értékek szerinti mértéktartó jellegére, valamint arra figyelemmel, hogy az alperes által kért csökkentés esetén az alacsony kárösszegek nem nyújtanának valóságos elégtételt, nem lennének alkalmasak a személyiségi jogsértéssel okozott hátrány hozzávetőleges kompenzálására és a jogsértő magatartás szankcionálására.

[69] A II. rendű felperesnek a saját jogán, illetőleg a jogutódlásuk alapján az I-II. rendű felpereseknek megítélt nem vagyoni kártérítések után előírt késedelmi kamatfizetési kötelezettség mellőzésére irányuló másodlagos fellebbezési kérelem is alaptalan. Sem jogszabály, sem az ítélkezési gyakorlat nem ad lehetőséget arra, hogy a bíróság a kárkori értékviszonyok alapján számított nem vagyoni kártérítés összegét késedelmi kamat nélkül határozza meg.

[70] A Fővárosi Ítéltábla a következők szerint nem osztotta az alperesnek az I. rendű felperes javára megítélt költségpótló járadékokat részben vitató fellebbezését.

[71] A kirendelt igazságügyi orvostanszakértő véleménye kétségmentesen igazolta, hogy az I. rendű felperes a baleset során elszenvedett koponyatrauma következtében organikus személyiségzavarban szenved és döntően a pszicho- organikus szindróma betegsége, illetőleg a medence sérülése, valamint a bal váll ízülete állapota okán sporttevékenységet nélkülöző, mozgásszegény életmódra kényszerült.

[72] Az alperes fellebbezéséből kitűnően nem vitatottnak kell tekinteni, hogy az organikus személyiségzavar tüneteként az I. rendű felperesnél kényszerevés és annak következtében nem kívánatos testsúlygyarapodás jelentkezett, az annak leküzdését és a testsúlya kontrollját szolgáló eltérő étkezési szükségletet ugyanis a fellebbezésében az egészséges étrend mellőzését állítva, a fogyókúra sikertelenségére hivatkozva vitatta. Az alperes alaptalanul hivatkozott az egészséges táplálkozást és fogyást is biztosító, többletköltséggel járó étrend kialakítását, valamint megtartását mellőző életmód folytatására, ugyanis egyrészt az általános élettapasztalat szerint a fogyókúra sikerét a táplálkozástól független körülmények, így az egyéni adottságok is befolyásolhatják, másrészt az I. rendű felperes a szakértői vizsgálatok rögzített státusza szerint közepesen fejlett és táplált személy, amely adat az alperes védekezését cáfolva, éppen az egészséges étrend megtartását, a testsúlya sikeres kontrollálását bizonyítja.

[73] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a gondozás és háztartási kisegítés szükségletével összefüggésben támasztott költségpótló járadékkövetelések körében az elsőfokú bíróság az orvostanszakértői véleményben foglaltak helytálló figyelembevételével állapította meg az egyes tevékenységek indokoltságát, valamint időszükségletét és nem tévedett ezen többlet humán-erő-ráfordítások díjazásának a meghatározása során sem.

[74] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli: a kifejtett munkaerő pénzben kifejezhető értékkel bír, a károkozó magatartása miatt felmerülő munkavégzés ellenértéke jogszerűen követelhető, a fizetési kötelezettség alapja az a többlet-tevékenység, amely a károkozó magatartása hiányában a károsult érdekében nem merülne fel.

[75] A gondozás, háztartási kisegítés díjának bármely minimálbér figyelembevételével történő érvényesítése nem kizárt, ugyanakkor a Kúria által kialakított egységes bírói gyakorlat szerint a cég1 Bt. díjszabása elfogadható kiindulási alap a kártérítés összegének megállapítása során, az óradíj meghatározásánál a következőes bírói gyakorlat szerint az erre szakosodott intézmények díjának 75%-a figyelembe vehető, amelyben megjelenik a hozzátartozó által ellátott tevékenység ellenértéke és a céges keretek között végzett, költségeket is magában foglaló szolgáltatás díja közötti különbség (Kúria Pfv.VIII.20.047/2019/4., Pfv.III.20.765/2017/7., EBH2009. 2041.). Az I. rendű felperes nem volt köteles a minimálbér szerinti kalkulációra, a cég1 Bt. igazolt díjszabásaiból kiindulva, 25%-kal lefelé korrigált árakkal munkálta ki a járadékigényét, amelyet az elsőfokú bíróság alappal fogadott el.

[76] A háztartási munkák elvégzése körében az I. rendű felperes részéről a házhozszállítás mellőzése nem célszerűtlen, nem értékelhető a kárenyhítési kötelezettsége elmulasztásának. Az orvostanszakértő véleménye szerint az I. rendű felperes esetében a hajlással, tárgyak emelésével járó tevékenység kizárt, nehéz, közepesen nehéz munkát nem tud elvégezni, ezekben segítségre szorul, csak könnyű munkát végezhet; a maradványtünetei súlyos funkcióromlással is járnak, az élet minden területén folyamatos ellátásra, segítségre szorul, emellett a döntési képességei alapvetően sérültek, a szociális helyzetekben való tájékozódása súlyos mértékben csökkent. Ebből következően – amellet, hogy a bevásárlás a kisegítést igénylő házimunkáknak csupán az egyike – az I. rendű felperes a megrendelés, a megérkezett árucikkek átvétele és elpakolása tekintetében segítségre szorulna, ezért a házhozszállítás nem járna kevesebb külső humánerő-ráfordítással, így az nem tekinthető értékelhető gazdasági előnnyel járó, költségkímélő megoldásnak.

[77] A Fővárosi Ítéltábla ebben a keretben utal arra is, hogy a Kúria által irányított bírói joggyakorlat (Pfv.III.20.206/2018/7., Pfv.III.20.032/2017/4., Pfv.III.22.226/2016/3.) töretlen abban, hogy a károsultnak az általa viselendő kárkövetkezmények minél magasabb színvonalon és minél rövidebb időn belüli csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez, valamint a károkozónak az ezzel felmerülő költségek minimalizálásához fűződő érdeke között az észszerű egyensúly figyelembevételével lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi a költségeknek az a szintje, amely még a megtérítendő károk körébe sorolható. Ezzel kapcsolatban nem fogadható el az az álláspont, amely szerint a kárenyhítési kötelezettségre tekintettel, a károsult a legolcsóbb megoldást köteles választani. A polgári jog alapelvei mindkét féltől jóhiszemű, tisztességes eljárást és az elvárható magatartás tanúsítását követelik meg. Ezen alapelvek figyelembevételével nem kerülhet sor a károsult érdekeinek legteljesebb visszaszorítására a kötelezeti érdekek legteljesebb érvényesülése érdekében.

[78] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az I. rendű felperesnek a rehabilitáció szükségletével összefüggésben támasztott járadékkövetelés elutasítását kifogásoló fellebbezését.

[79] A károsult a rehabilitációja érdekében igénybe vehet minden olyan terápiás eljárást, amely életminősége javítását szolgálhatja, mozgása és mentális funkciói fejlesztésére, de legalábbis szinten tartására alkalmas lehet. Az elsőfokú bíróság az orvostanszakértői vélemény alapján azt helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes számára a jövőre nézve is gyógytorna, gyógyfürdő-kezelés, úszás igénybevétele kúraszerűen indokolt, azonban helytelenül következtetett a járadékigény bizonyíthatatlanságára.

[80] Az I. rendű felperes a 2021. szeptember 16-án és a 2023. május 26-án kelt keresetpontosításában az orvosilag indokoltnak tartott, részben a társadalombiztosítás terhére évente kétszer igénybe vehető 15-15 alkalmas – gyógyvizes kezelésből és gyógymasszázsából álló – gyógyfürdő-kúra térítési díjának az államilag nem finanszírozott része megtérítésére, nem pedig a társadalombiztosítás terhére igénybe nem vehető kezelések díjára támasztott igényt. Táblázati formában 2016. évtől kezdődően kimutatta a díjak évenkénti alakulását, amelynek alátámasztására becsatolta az érintett időszakban érvényes gyógyfürdő árlistákat. Az I-II. rendű felperesek egyező személyes előadásából, valamint tanúl tanúvallomásából kitűnően az I. rendű felperes a gyógyfürdőben vett igénybe gyógyfürdő-kúrákat, amelyek jótékony hatására, a teljes TB finanszírozás hiánya miatti önfinanszírozási nehézségekre is egyezően nyilatkoztak.

[81] Tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes lejárt és jövőbeni járadékkövetelésének a balesettel összefüggő orvosi indikációja szakvéleménnyel, összege a becsatolt árlistákkal igazolt, a költség felmerülését az I-II. rendű felperesek személyes előadásai, valamint az azokkal összhangban álló tanúbizonyítás adatai kellően alátámasztották, a járadékkövetelést elutasító döntés nem helytálló. Az I. rendű felperes – az 50%-os közrehatását figyelembe véve és az évente felmerülő két kúra díjának havi lebontásával – 2016. január 1-től 2017. december 31-ig havi 3.875 forint; 2018. január 1-től 2018. december 31-ig havi 6.750 forint; 2019. január 1-től 2019. december 31-ig havi 7.500 forint; 2020. január 1-től 2023. május 31-ig havi 10.875 forint, mindösszesen 709.875 forint lejárt járadékra és annak középátlagos időponttól, 2019. szeptember 15-től a kifizetésig járó, a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatára, valamint 2023. június 1-től minden hónap 5. napjáig előre esedékesen havi 10.875 forint járadékra jogosultként támasztott igényt.

[82] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a részben megváltozott pernyertesség arányára figyelemmel az elsőfokú perköltség viselésére is kiterjedően – a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az I. rendű felperesnek saját jogán megítélt nem vagyoni kártérítés összegét leszállította, a rehabilitációs járadékkövetelésének helyt adott, egyebekben pedig helybenhagyta azt.

[83] A nem vagyoni kártérítés alperes által kérelmezettnél lényegesen kisebb mértékű leszállítása a régi Pp. 81. § (2) bekezdése értelmében perköltségre nem jogosította. A rehabilitációs járadékkövetelés megítélése az I. rendű felperes elsőfokú eljárásban kialakult pernyertessége arányát a javára módosította, ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes marasztalásához igazodóan felemelte a jogi képviselője munkadíjából álló elsőfokú perköltsége összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet (Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja alkalmazásával.

[84] A másodfokú eljárásban kialakult pernyertesség-pervesztesség arányának alapulvételével, figyelembe véve, hogy az I. rendű felperes fellebbezése teljesen, az alperes fellebbezése az I. rendű felperes vonatkozásában kisebb részben, a II. rendű felperes vonatkozásában nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla a régi Pp. 78. § (1) bekezdése és 81. § (2) bekezdése alkalmazásával kötelezte az alperest az I-II. rendű felperesek jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére az Ükr. 3. § (5) bekezdése alkalmazásával.

[85] A Fővárosi Ítéltábla a le nem rótt – az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított – fellebbezési eljárási illetékek viseléséről az alperes vonatkozásában a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, az I. rendű felperes vonatkozásában – a teljes személyes költségmentességére tekintettel – a 14. §-a alapján rendelkezett.

[86] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja az alperest, hogy az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint az illeték megfizetése a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé; a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja szerint a fellebbezési illeték megfizetéséről szóló közleményben fel kell tüntetnie az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a saját adóazonosító számát.

Budapest, 2024. január 17.

Dr. Kincses Attila s.k.

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.

Dr. Örkényi László s.k.

előadó bíró

bíró